

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Obsevanje: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserti petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicani peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, prilifčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, L nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 144—	po pošti	Din 264—	
6	...	72—		132—	
3	...	36—		66—	
1	...	12—		22—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 25% po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Slovenski jezik — na sodiščih v Gorici.

Italijanska vojska je vkorakala v slovensko ozemlje in tudi v Gorico pod zaščito — belih zastav, ki so jih hrabro nosili italijanski eroji. Pred nami pa so poslali letake in lepake celo v slovenskem jeziku, s katerimi so oznanjali slovenskemu ljudstvu, da prihajajo kot odrešitelji izpod avstrijskega jarma, obljubljali so hribe in doline in slate čase svobode, popolno spoštovanje narodnih pravic in enakosti vseh državljanov brez razlike narodnosti in vere. Ali čim bolj so se čutili varne, tem bolj so kazali svoje prave rožice in svojo — »italico fides«. Krono brezpravju in nasilstvu, kakršnega ne pozna naša zgodovina v vseh vekih avstrijskega trmoštva, pa so postavili fakti s požiganjem naših Narodnih domov in drugih kulturnih ognjišč. Požigalec Giunta si je zaslužil ministrski stolec s požigom — Narodnega doma v Trstu.

Naša sodišča so uradovale pravičnino, kakor poprej, in tudi italijanski sodniki v Gorici so bili pravični. Nič lažjega torej ni bilo, kakor nadaljevati tako delo v korist ljudstva in države, posebno pa v okrepitve dobrih odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Bili so v Italiji močnejši, ki so se zavedali neoporečne resnice, da vodijo pota iz Italije v Jugoslavijo in dalje v orient — preko zadovoljnega jugoslovenskega naroda v Italijo. — Ali čedalje manj je bilo tako uvidenih politiko v Italiji čedalje bolj so se množile krivice in nasilstva nad našim ubogim narodom. Italijanski vladarji dokazujejo, da se iz zgodovine niso ničesa naučili in vse grehe stare Avstrije, ki so uničili njo in Nemčijo, ponavljajo Italijani v povečani meri. Tista toliko naglašana odrešitev izpod avstrijskega jarma je postala smešna tirada najhujših trinov, kakršne ne pozna zgodovina.

V takozvanih »odrešenih« pokrajinah veljajo po večini še vedno stari avstrijski zakoni in nikjer ni zakona, ki bi prenal slovensko in hrvaščino iz sodišč in drugih uradov. Zato je bilo treba nasilnih odredb posamičnih mogotcev, da so izvršili najostrejša zločina nad našim narodom. V Gorico so poslali predsednika Brelicha, torej zopet moža s slovenskim imenom, ki je kratko malo nepovedal vsako rabo slovenskega jezika. Danes se dogajajo v nebo kričeči slučaj, da prihaja pred sodišče Slovenec pred slovenskega sodnika in s slovenskim odvetnikom, a razprava je čisto italijanska in med samimi Slovenci posreduje — tolmač. Take škandale moramo gledati peto leto po — odrešitvi izpod avstrijskega jarma, proti kateremu je bilo treba svetovne vojne v imenu človečanstva in pravice.

Tudi kar je na sodiščih še nerešenih stvari, jih ne trpijo, da bi jih rešili še po starem, ne, vse spise sodnje vračajo in zahtevajo tekoni osmih ali še manj dni italijanske prevode v izogib zastaranju. In tu se zopet dogajajo svetovno ostudni škandali, da morajo tudi slovenski sodniki vračati slovenske spise z neresnično motivacijo: da je tudi po internacijskem pravu priznana Italija kot nacionalno enotna država, v kateri ni dopuščena raba drugega jezika nego državni italijanski jezik. Kje je to zapisano ali dogovorjeno? Tako je Italija »rešila« Slovence in Hrvate izpod »krutega avstrijskega jarma«!

Ali dogajajo se še lepše stvari! Le poslušajte! Kaj poročate k temu, ako dobi kako sodišče v Sloveniji italijanski dopis ali zaprosilo v zadevi čisto slovenske stranke, spisano ali predlagano v pisarni slovenskega odvetnika in izdano od slovenskega sodnika?

Vprašamo, ali so sodnje v Sloveniji res prisišene, da uradujejo na tako fašistovski lopovščini? Ali ni pomoči proti takemu nasilstvu? Ali bi naša sodišča ne mogla v imenu pravice in človečanstva odkloniti take dopise in tak svoj čin prav pošteno in zaslojeno utemeljiti? Naši pravičniki naj premišljajo o tej najnovejši praksi italijanskih sodišč.

Ali tu je hvaljevala naloga za našo vladu in — Društvo narodov, pred katerega forum mora ta škandal priti prav po zaslugi naših delegatov. Italija je znala s posebno pogodbo iztisniti iz naše vlade popolno jezikovno pravičnost za peščico Lahov in renegatov v naši državi. Ali bi se ne mogla najti prilika, da se spravi pred kompetentni forum po pravilu enake pravice za vse tudi to vprašanje? Samo dobre volje je treba in pojde tudi to!

Vsekakor pa mora naša vlada temeljito zasledovati vsa vprašanja naših manjšin ne le v Avstriji in na Madžarskem, marveč tudi v Italiji. In nobene prilike ne zamuditi, ko je mogoče povzdigniti glas za pravo naših manjšin. Žigosati je treba vse krivice, ki se tam dogajajo, in nikar se bati ugovora, da se s tem mešamo v notranje zadeve tuje države. Rodoljubi — razmišljajte!

G. N.—t.

Spominjajte se „Družbe sv. Cirila in Metoda“!

Stjepan Radić se izroči sodišču.

Seja imunitetnega odbora. — Pred aretacijo Stjepana Radića in njegovih tovarišev. — Odločilni in usodni trenotki.

— Beograd, 20. Julija. (Izv.) Na večernejši seji popoldne je imunitetni odbor razpravljal o predlogu ministra pravde, da se ima Stjepan Radić izročiti sodišču. Stjepan Radić je obdolžen prestopkov proti tiskovnemu zakonu, veleizdaje in pa žaljenja Nj. Vel. kraljice Marije. Muslimanski poslanec dr. Hrasnica je protestiral proti temu, da se Radić izroči sodišču, naglašujoč, da se ta izročitev zahteva ravno v momentu, ko je Radić objavil Markov protokol. Vlada bi to izročitev lahko zahtevala že popreje, pa ni hotela, dokler ni Radića popolnoma politično izkoristila. Proti taki izjavi so se čuli od strani vladne večine odločni protesti.

Po kratki debati je predsednik dal predloge ministra pravde na glasovanje. Z večino glasov je bil sprejet predlog, da se ima Radić izročiti sodišču radi prestopkov tiskovnega zakona, radi veleizdaje v smislu §§ 91 in 104 srb. kaz. zak. in radi žaljenja Viličanstva. Za predlog je glasovala večina članov odbora, proti so glasovali edino muslimani in klerikali, dočim niso bili prisotni pri glasovanju zemljoradniki.

— Beograd, 20. Julija. (Izv.) Včeraj ob 17. popoldne je bila seja imunitetnega odbora. Na dnevnem redu so bili številni predlogi ministra pravde, da se nekateri poslanci imajo izročiti sodišču radi raznih deliktov. Zadevne spise je odbor razdelil v dve skupini. Prva skupina vsebuje predloge, ki se tičejo posameznih sedanjih skupščin. Ti predlogi so bili takoj stavljeni na dnevni red. Druga skupina predlogov vsebuje delikte, ki so jih zagrešili poslanci stare skupščine. Ti predlogi so se po sklepu odbora vrnili ministru pravde, da se ugotovi eventualna zastarelost deliktov.

Po kratki debati je odbor sklenil: Sodišče se imata izročiti posl. Radić in posl. Adžija, radi skupnega delikta proti tiskovnemu zakonu, dalje se ima izročiti poslanec Radić radi več tiskovnih deliktov. Poslanci Radić, dr. Maček, dr. Košutić, dr. Krujević in Predavac radi zločina veleizdaje v smislu §§ 91 in 104 srb. kaz. zakona, ker so podpisali volilni manifest z dne 11. februarja 1923, ki proglašuje suverenost in neodvisnost hrvatske republike, pod katero imajo spadati Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Medžimurje in Reka. Zakrivili so zločin proti domovini.

— Zagreb, 20. Julija. (Izv.) Po poročilih iz Beograda se ima po nalogu vlade Stjepan Radić aretirati šele v ponedeljek. Poročilo imunitetnega odbora se predloži plenumu narodne skupščine na sobotni seji v razpravo in odobrenje.

— Zagreb, 20. Julija. (Izv.) Poročilo včerajšnjega »Vremena«, da je Radić že pobegnil, ni točno. V resnici je Radić odšel iz Zagreba, a se nahajal na deželi na svojem agitacijskem potovanju. Razširjene so vesti, da Radić med hrvatskimi kmeti agitira za proglašitev hrvatske republike. Radić smatra sedanjí položaj ugoden za to in računa,

da je v njegovem taboru ves hrvatski narod. Merodajne oblasti so ukrenile najdalekosežnejše odredbe za zaščito državne celokupnosti. Prihajajo usodepolni trenutki.

RADIĆEVE POLITIČNE ORGANIZACIJE SE RAZPUSTE.

— Zagreb, 20. Julija. (Izv.) Po poročilih iz Beograda je vlada odredila energične ukrepe proti destruktivni politiki Stjepana Radića. Notranji minister je ukazal, da se imajo razpustiti vse politične in druge organizacije HRSS, dalje se ima razpustiti hrvatski »Sokol«, društvo »Hrvatska žena«, ki je bil enkrat razpuščen in še druge organizacije, ki zasledujejo separatistične, protidržavne cilje.

— Beograd, 20. Julija. (Izv.) Včeraj je bila izdana naredba pokrajinskemu namestništvu za Hrvatsko in Slavonijo in vsem velikim županom, da se ima z vs. strogostjo, točnostjo in brezobzirnostjo izvajati zakon za zaščito države. Za izvršitev zakona so osebno odgovorne vse podrejene oblasti in politični organi.

— Beograd, 20. Julija. (Izv.) Na večernejši seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da se imajo napram Radićevi politični akciji ukreniti vse preventivne odredbe. Sprejet je bil predlog ministra pravde, da se ima proti Radiću vporabiti zakon o zaščiti države.

— Beograd, 20. Julija. (Izv.) Tekom današnjega dneva predloži imunitetni odbor poročilo narodni skupščini o sprejetih predlogih ministrstva pravde za izročitev Radića in njegovih tovarišev sodišču. Kakor pričakujejo parlamentarni krogi, bo Radić takoj v soboto, ko bo narodna skupščina na svoji dopoldanski seji odobrila zadevne predloge imunitetnega odbora, aretiran in izročen sodišču.

PRVI VTISI SKLEPA O IZROČITVI RADIĆA.

— Zagreb, 20. Julija. (Izv.) Današnji jutranji listi brez vsakih komentarjev poročajo le o poročilu o seji imunitetnega odbora, ki je z večino glasov sklenil, da se Radić izroči sodišču radi žaljenja viličanstva in pa radi veleizdaje. »Obzor« priobčuje članek o vprašanju jadranske plovitve in ne govori ničesar o politični strani Radićeve izročitve. Samo z debelimi črkali priobčuje vest iz Beograda, da se ima Radić aretirati. Ima pa polemično notico proti »Balkanu« glede sobotnega Radićevega govora. Na podlagi stenografskih beležk ugotavlja samo, da je Radić govoril, da imamo gospe Pompadour, ki se vozi po morju, kar stane milijone, dočim narod strada. »Obzor« pripominja dalje, da se bo ugled med hrvatskim narodom dvignil za 100%, ako ga oblasti aretirajo.

RADIĆEVA IZROČITEV.

Iz Beograda poročajo, da se je vlada končno le odločila zahtevati Radićeva izročitev in da je imunitetski odbor sklenil tozadevne predloge za sobotno sejo narodne skupščine. Prejkončno bodo v soboto ali pa v nedeljo sodne oblasti Radića zatvorile. V prihodnjih mesecih pa se bo Radiću ponudil dokaz ekzistenčnosti jugoslovenske države in njenega ustavnega ter upravnega reda.

Zadeva ni enostavna, ni samo sodna, temveč ima tudi politično ozadje. Gosp. Radić je danes šef številčno velike stranke in vodi do 70 pravilno izvoljenih ljudskih zastopnikov. Zagovorniki mlečnega demokratizma bodo zavpili, da je vladno početje v navzkrižju z vzorci in praksami zapadne demokracije. Naslikali bodo hude posledice nevarnosti hrvatskega seljaštva. Nastaja torej vprašanje, ali je Radićeva izročitev notranjepolitično oportuna?

Mi kar odkrito izpovemo, da zagovarjamo najtočnejšo izpeljavo sodne preiskave ter presojo Radićevega kaznjivega delovanja zadnjih mesecev. Ne gre namreč za pravne malenkosti, temveč za dejanja veleizdaje. In kakor je bilo vedno očitno zavzemati se za sodna preganjanja političnih voditeljev, tako moramo v tem slučaju vztrajati na tem, da se napram Radiću prekine z dosegajočo toleranco in da se tudi napram njemu uveljavi državni zakon in njegova pravica.

Radić je sicer danes poglavar 70 narodnih zastopnikov in je zadnjič prejel veliko narodno zaupnico. Za njegovo moč pa je samo številčna. Radić ne predstavlja moralne politične sile! Njegova moč leži v demagogiji, v prazen in napluden govorenju. S svojo nihilistično politiko je dokazal, da se ne razume na doseganje realnih političnih ciljev. Njegova moč ne temelji v idejah, v prepričanju njegovih političnih vernikov, temveč v brezcelnem zavajanju podzavestnih uporniških nagonov hrvaške seljaške mase. Če bi za njegovo številčno moč bivala še moralna potentia treznega politika, ki s pametnimi idejami, s koncilijantnimi manirami zna računati z realnimi prilikami ter zasledovati dosegljive cilje, tedaj bi bil prvi, ki bi se protivil njegovemu sodnemu preganjanju.

Vlada je v zadnjem poletju pokazala, da je bila voljna celo federalistu Radiću ponuditi pravno roko in da je kljub njegovi kršitvi osnovnih državnih zakonov hotela odpraviti nesrečni srbskohrvatski spor z mirno in spravljivo rešitvijo. Čakala je nad pol leta. Mesto na umerjenost, spravljivost in treznost je zadel na še hujšo odpornost proti lja navzgor, a smo jo z združenimi močmi povlekli zopet navzdol. Le škoda, da ni bilo nobenega slikarja v bližini, ki bi za večno vpodobil ta trenutek in nas štiri pustolovce, ki smo imeli za seboj že toliko čudovitih doživljanj in smo zdaj dočakali tudi to pustolovščino. Tako smo zvonili dobre pol ure, dokler nismo bili v oblake že vsi potni in so nas močno bolele roke. Tedaj pa smo odšli pred cerkvena vrata in radovedno pogledavali vseokrog, da bi koga zagledali. Toda nikakega glasu ni bilo čuti, in noben korak ni odmeval po samotnih ulicah, da bi se odzval našemu klicu.

»Nič ne pomagaj, nihče ni več živi!« sem ves obupan vskliknil.

»To je bilo vse, kar smo utegnili storiti,« je dejala gospa Challengerjeva. »Ljubi George, odpeljimo se, odpeljimo se nazaj v Rotherfield, kajti če ostanem še eno uro v tem groznem, izumrlem mestu — pa se me poloti blaznost.«

Brez besed smo vstopili v avto. Lord John je zagnal motor in tek in zdrčali smo v južno smer.

Zadnje poglavje te zgodbe je bilo za nas zaključeno; vsaj tako smo mislili.

Toda še sanjali ne bi, da nas bo presenetilo čisto novo, nenavadno poglavje.

Conna Doyle:

25

Razpad in vstajenje svetovja.

Roman.

Avto smo pustili na cesti, sami pa smo se odpravili po cesti kralja Viljama, ki je bila na gosto posuta s človeškimi teles. Slednjič smo vstopili skozi visoka vrata v poslopje velike zavarovalnice, ki je stala na ogin ulice, odkoder se nam je nudil zelo ugoden razgled na vse strani. Ko smo dospeli v prvo nadstropje, smo vstopili v dvorano, kjer so najbrže imeli sejo, kajti pri dolgi mizi je sedelo osem starejših gospodov. Visoko okno je bilo široko odprto in podala smo se na balkon. Od tu smo pregledali prenapolnjene ulice Cityja, ki so se prožile na vse smeri. Čisto pod nami se je nika v vse svoji širjavi kar temnila: zastirale so jo strehe neogibno obstalih avtomobilov. Vsa ta vozila so bila namerjena proti predmestjem in okolici, iz česar smo z upravičenostjo sklepali, da so preplašeni meščani hoteli nemudoma potočiti k svojim družinam na deželo. Na nekaterih mestih smo videli med pomembnimi »cabi« ponosite, razkošno opremljene avtomobile kakega bogataša. Uprav pod nami je stalo tako vozilo izredne velikosti in dragoceno opre-

ljeno. Notri je sedel debel, star gospod, ki je svoje okorno telo napol nagibal skozi okno, stezajoč svojo z bleščicami briljantnimi prstani okrašeno roko proti soferju, hoteč ga menda za vsako ceno prisiliti, da bi brezobzirno pognal svoj avto skozi goste množice ljudstva. V bližini so se kakor samotni otoki dvigali avto-omnibusi, ki so po njih strehah vseprek ležali potniki, nametani kakor otroške igrače. Na močan stebel obločnice se je sredi ceste naslanjaj korenjaški redar in je bil videti tako naraven, da bi kar podvomil, če je res mrtev. Pri nogah mu je ležal sveženj časnikov, poleg katerega je čepel raztrgan fantič. Tu je bil obstal voz s časopisi. V velikih črkah črnožolte barve je bilo napisano: »Prizor pri lordih. Veliki match prekinjen!« To je bila menda prva izdaja, drugi letaki pa so imeli napise: »Konec? Svarilo velikega učenjaka!« Spet drugi napis se je glasil: »Ima Challenger prav? Vzemiljive vesti.«

Challenger je pokazal svoj ženi poslednji letak, ki je kakor zastava molel iz množice kvišku. Videl sem, da si je pri prečitavanju pogladil brado. Zelo mu je ugajalo in ga naplnilo z dopadajenjem, da se je London v svoji zadnji uri spomnil njegovega imena in njegove prorokbe. Te svoje misli je tako izrazil oč-

taval, da je izzval ironično kritiko svojega tovariša.

»Do zadnjega trenotka v sijaju kandelabra, Challenger!« je pripomnil Summerlee.

»Kakor vidite, da,« je odvrnil učenjak samozavestno in, ozirajoč se po cestah, ki so odsevale v mrtvaškem molčanju, pristavil: »Pravzaprav res ne vem, čemu se še mudimo tu v Londonu. Čim prej se povrnimo v Rotherfield, kjer se moramo pomeniti, kako bomo koristno preživeli še leta, ki so nam usojena.«

Še neki prizor, ki se je odigral v tem mrtvem mestu, moram omeniti. Hoteli smo si ogledati tudi staro Marijino cerkev, ki se je nahajala v bližini našega avtomobila. Trupla, ki so nam zapirala dohod, smo odstranili, odprli vrata in vstopili. Pogled je bil porazen. Cerkev je bila vsa polna molčice, ki so bili sključeni v najraznovrstnejših oblikah pobožnosti in samoponizanja. V zadnjem trenotku groze so se ti reveži pač zatekli v cerkev, kjer že desetletja in desetletja ni nihče več opravljal božje službe. Tu so klečali, kolikor mogoče tesno drug pri drugem; nekateri so se v razburjenosti pozabili odkriti. Na prižnici pa se je čez naslonjalo še sklanjal duhovnik, cigar roke in glava so visele brez moči.

Ta prizor je deloval na nas kot mučnega sanje: prastara, prašna cerkev, mnogo vrst sključenih mrtvecev, molčeče somračje, ki je plavalo pod stropom. Le po prstih smo stopali po kraju groze in se razgovarjali le šepetajoče.

Nenadoma mi je šinila v glavo izborna misel. V kotu, blizu vrat, se je nahajala duplina, do koder so segali konci vrvi od zvonov. Zakaj ne bi začeli zviniti, sem si mislil, in tako obvestiti vse londonske prebivalce, ki so se rešili smrti, da smo tu živi ljudje. Brzo sem stekel tjakaj in poživil potegniti za vrv, toda kako sem se zavzel, ko sem uvidel, da zvonjenje ni tako lahka stvar. Takoj se mi je približal tudi lord John.

»Za božjo voljo, mladi prijatelji, to pa je res sijajen domislek,« je vzkliknil in vrgel suknjo od sebe. »Dajte vrv sem, v dveh bo šlo uspešneje.«

A vse eno še ni šlo, šele ko sta nam priskočila na pomoč tudi Challenger in Summerlee in smo se vsi obesili za vrv, smo začeli nad svojimi glavami zvonjenje in donenje, ki nas je obvestilo, da je veliki lonce začel svojo godbo. Daleč nad mrtvi London se je glasila blagovest o zvestem tovarštvu in upanju za vse preživelo človeštvo. Celu mi smo se v srcu vzradovali in se s podvojeno silo oprli deli. Vsakokrat, kadar je vrv šinila kvišku, nas je potegnila dva čev-

žalostnost in da z obdolžencem sploh ni drugega enkrat govorila. Celjsko okrajno sodišče jo je radi goljufije obsodilo na 4 mesece težke ječe.

— Mariborske vesti. Vesel dogodek v županovi rodbini. Soprog mestnega župana g. Grčarja Milica je povla krepkega dečka. Pri delu ponesrečil. Avgust Hadner, ključavničarski valenec pri Kotbauerju v Studencih pri Mariboru, se je težko ponesrečil pri delu. Padla mu je plošča od strednjega tako silo na levo nogo, da je zlomila zgor. stegno. Rešilni oddelek ga je odpeljal v javno bolnico. — Atilov zaklad na Dravskem polju. Kakor se kaže, starodavna pravilica o zakopanih Atilovih zakladu na Dravskem polju v bližini Pragerskega jezera vedno vzbudja duhove. V zadnjem času je že opetovan ponesrečen poskus zopet obnoviti nek revident juž. železnice, ki je izkopaval v bližini Pragerskega jezera globoko jame, ne da bi bil doslej zadet na pravilni zaklad. — Zanimiva stanovanjska statistika. Odbor za dom ubogih — to je poseben odbor poverjen od kreditne in stavbene zadruge »Mojstev« v Mariboru, ki si je nadel nalogo v vsakodnevno pripravo veselojavnega dogodka v ljudski hiši, ki jo imenuje »Zdravilo«. Zgradi dom za stanovanjske reveže, se je v vsakodnevni statistiki podatkov obrnil na stanovanjske urade. Ta se podal naslednje zanimive statistike: Število prebivalstva Maribor s okolico vred: 30.739. brez vojaštva 23.202. Število hiš v Mariboru: samo 1370 (na to je od teh je kakor sicer znano, nad 60% stanj, z malimi, večina neprimernih stanovanj). Število prostih stanovanj, ki so vedno prenapolnjena ali vsled nezdruženosti stanovanj prosilci za druga stanovanja: 123. Od teh strank je moglo doslej dobiti le 9 druga stanovanja. Število brezstanovancev s družinami: 445. Skupno število do konca leta t. l. neresničen prenos na dodelitev družinskih stanovanj: 483. Od teh prosilcev je predložilo tozadevne prve prošnje: v letu 1921 = 79, v letu 1922 = 144, v letu 1923 (do 1. julija) 260. Pri teh številah seveda ni upoštevana mesta se država najbližja okolica, ki spada pod stanovanjski urad okrajnega glavarstva in seveda niso upoštevani brezstanovanci in prosilci, ki se ali sploh ne oglašajo pri stanovanjskem uradu ali pa po prvih brezuspešnih prošnjah v l. 1919 — 20 opustili nadlegovanje tega urada. Po podatkih, ki jih zbira socialni oddelek Maribor, je v Mariboru sedaj nad 1000 brezstanovancev z družinami in nad 5000 brezstanovancev (z družinami), ki bi jih radi prenapolnili ali sploh radi za človeka neprimernih stanovanj morali delovati v zdravstvenih smeti. Vlada odpravi stanovanjski bedi v Mariboru je najina! — Pogreb župnika Volčiča. Pogreb župnika Miroslava Volčiča se ne vrši še le v soboto, kakor je bilo po vseh listih razglašeno, nego že v petek dne 20. julija ob 8.

— Rešitelj dveh življenj — finančni svetnik. Dodatno k tej v Slov. Narodu priobčeni notici, smo prejeli tole pismo: Gosp. fin. svetnik je v resnici pripomoček svojemu sinu, da je ušel gotovi smrti, dočim je rešil nekoga drugega potapljačega se dečka g. Adolfa Gaberščka. Resnici na ljubo moram ugotoviti, da je pomagal imenovani v vode tudi gospodu svetniku, kateri se radi napojene oblike ni mogel kretati. Gotovo gre g. A. Gaberščka za slabo in pohvala za požrtvovalno delo, posebno še z ozirom na to, da je rešil gotove smrti malo popreje dve deklici, ki sta zašli v predlobo vodo. Očividno.

— Za spominsko ploščo ruskim žrtvam ob Triglavskem jezeru nam je poslal g. Teodor Drenik, polkovnik v pokl., 10 dinarjev s temle dopisom: »Poziv radi groba dveh ruskih vojakov na Triglavu me spominja na splošno bedo, v kateri so ti siromaki živeli. Stradali in prezebali so, da je bilo grobo, potem pa so jih še pobijali kot pse. Tudi moj sin je doživel tak doživetje. Ko se je na laški fronti pri mojem sinu, ki je opazoval visoko na gori pozicije, pojavil neki ruski vojak, misleč se splaziti do morja in uteti, ni hotel streljati nanj. Nato so mu očitali, da ni storil to, kar je bilo ukazano. Sin je odgovoril, da naj bo naredba takšna li drugačna, nikdar pa ne bo streljal na neoboroženega človeka. Dovolite, da prispevam za ploščo na grob ob Triglavskem jezeru 10 dinarjev. Rad bi dal še več, pa saj veste, kako je z nami upokojenec...«

— Nadaljnje prispevke za spominško ploščo sprejema predništvo »Slov. Naroda«. Nadejamo se, da se bo pozivu odzvalo predvsem naše imoviteljske občinstvo. Doslej je bil odziv v tej krogih malenkosten.

— »Kričica, kje je pravica?« K notici pod tem naslovom smo prejeli nastopno pismo: »Oblačilnica« se je z odlikom Pokrajinske uprave z dne 17. jan. 1922 št. XI. 808/22 prenosovala v samostojno zadruge, katere članice so razne nabavne zadruge. Torej ni ona nobena delniška družba, osnovana po zasebniki brez trgovske naobzabe. Nasprotno je vodstvo te zadruge v rokah oseb, ki so trgovsko populano izobražene v svoji stroki, v kateri poslujejo že deset in desetletja. »Oblačilnica« nima štirih trgovskih lokalov v Ljubljani, temveč samo dva s pripadajočimi trgovskimi skladišči. Enega teh trgovskih lokalov pa mora izprazniti z dne 15. avgusta 1923. »Oblačilnica« nima žalihožne nobene svoje lastne hiše. Kar se pa tiče lokalov v Stritarjevi ulici št. 5, se pa opozarja zgolj na vsebino sodnih spisov. V tej stvari je sodišče govorilo in če je izrek sodišča izpadel proti novima lastnikom, ni to krivda »Oblačilnice«, temveč posledica veljavnih zakonov. »Oblačilnica« je torej pred sodiščem varovala le svoje pravice, ako se je postavila v bran odgovedi in s svojo obrambo tudi zmagala v stvari.

— Tragična smrt mlade deklice. Nesrečne in grozne smrti je umrla te dni 17-letna Ana Paier iz Jagodnjaka pri Osijeku. Deklica, ki se je peljala na lovskem vozu, je prišla po nesrečnem slučaju v dotiko z ostro nabasano lovsko puško, ki se je sprožila in je krogla zadela deklico v trebuh.

Po večdnevni težki muki je Paierjeva v bolnici podlegla težki poškodbi.

— Krvavo maščevanje. V Rumi na Hrvaškem se je dogodil 15. t. m. strahovit zločin. Gostilničar Anton Gjurković je iz maščevanja, ker ga v »Hrvaškem Domu« niso pripustili k mizi, zaklal in oklal tri osebe. Svoje maščevanje je izvršil na podel in nizkoten način. Na dvorišču je prežal v zasadi na svoje žrtve. Najprvo je z nožem zabodel Jurja Ginnerja v srce in je bil slednji takoj mrtev. Drugo žrtev, nekoga Adama Schmea, je zabodel trikrat in sicer v roko, prsa in glavo. Poškodbe so silno težke. Nadalje je oklal še Martina Oswalda in gostilničarja Zverino v človeški podobi so orožniki aretirali.

— Krvav spopad med Orjuno in Hano v Petrovaradinu. Dne 17. julija se je v Petrovaradinu vršil krvav spopad med Orjuno in Hano. V neki kavarni so sedeli Hanaovci in trije vojaki. Pred kavarno so prišli Orjunaši, ki so vzklili: Dol z Radičem! nakar so Hanaovci reagirali z vzklikom: »Živel Radič! Dol s kraljem!« Takoj nato je nastal med obema skupinama krvav spopad, v katerem so tudi vojaki navali na orožjem na Orjunaše. Policija je bila brez moči v tem divjem metežu. Po končani bitki so obležali trije Hanaovci težko ranjeni, en Orjunaš je dobil dvanajst vsekajev, večina pa je bila več ali manj lahkoranjenih. Eden Hanaovcev je drugi dan umrl.

— Drzen roparski napad v Beli na Koroskem. Dne 14. tm. sta se na tukajšnjem glavnem kolodvoru pridružila Režini Pregantovi, ki je prišla iz Siska, neki 30 letni mož ki je okoli 24 letna ženska, rekoč ji, da naj gre z njima na Korosko. Pregantova je z njima res odšla. Ko so na Koroskem pastirali gozd pri Beli, sta oba neznanca Pregantovo napadla, jo popolnoma oropala, slekla do gola in jo privezala na drevo. Vzela sta ji vsa obleka in 2000 Din denarja. Neznanca, ki sta nato pobegnili, sta govorila mešano slovensko in nemško korosko narečje.

— Uboj s sekuro. Vinko Halec in Sebastijan Andričević Gorčiča v kotaru Prelog sta se sprla, pri čemer je slednji udaril prvga s sekuro po glavi in ga smrtonosno poškodoval. Halec je bil prepelan v bolnico v Čakovcu, kjer pa je 14. tm. umrl. Andričević, ki je vojni invalid, je bil oddan sodišču.

— Razne tatvine. Dne 16. t. m. je bilo vloženo na Rudniku v stanovanje Ivana Usnika. Tatovi so odnesli nekaj obleke in perila. — Na Vrhniki je bilo dne 8. t. m. ukraden kolo znamke »Waffenrad«, last poselnika Karla Krašna. Vredno 2000 Din. — V Trzinu je bilo ukraden kolo znamke »Panzerade«, vredno 1500 Din.

— Koncert v kavarni »Emona« se vrši danes v petek ob 8. zvečer. Igra I. ljubljanski salonski orkester.

— Običajne in posebno dolge valčke z večletnim jamstvom »STOEWER« zastopstvo Ljubljana, Selenburgova ulica 67.

— Zahtevanje po vseh restavracijah prvovrstna specialna vina v steklenih čvrstih Gjurto Valjak, Grajska klet, Maribor.

— Kino Tivoli. Prvovrsten in sijalen film »Veliki flirte« idealna ljubavna drama z velikim filmskim umetnikom Gunnar Tolnass, ljubljencem vseh kinobiskovalcev se predvaja od danes do nedelje 22. tm. Film je prvovrstna atrakcija!

— Kino Matica. »Oko mrtveca«, moden in vrlo napet kriminalen film, poln interesantnih in značilnih prizorov iz moderne kriminalistike. V tehničnem oziru na vsi prikazuje hudo elementarno nevihto v vsej njeni originalni strahoti. Dobra vsebina in prvovrstna režija ustvarjata film za klasično kriminalno delo. Predvaja se do nedelje.

— Goste zdravilišča Rogaska Slatina opozarjamo na koncert Ljubli. Zvona, ki se vrši v soboto, dne 21. julija 1923 v veliki dvorani Zdraviliškega doma. Na sporedu slovenske umetne in narodne pesni v moškem in mešanem zboru.

Turistika in sport.

— Kranjska podružnica Slov. Plan. društva priredi v nedeljo 22. tm. povodom otvoritve prezidane Valazarove kočice na Stolu veliko planinsko veselico. Oskrba je za ta dan izročena priznane večim rokam gospa in gospodičen. Kakor čujemo, se je odbor resno trudil in bo ta dan pravi praznik planinstva. Pri veselici svira godba. Kdor hoče preživeti veselo dan in krasnem predelu naših gorskih orlov, naj poleti v nedeljo na Stol. Skupni odhod iz Kranja je jutraj ob 3/6. s turističnim vlakom, povratek pa, kakor se bo komu zljubilo, če pa bo skrajno neugodno vreme, se vrši prireditev prihodnjo nedeljo dne 29. tm.

— Tabor ljubljanskih skautov se nahaja na Farškem plazu pod Mokrico. Izletniki v Kamniško Bistrico si ogledajo to prvo taborjenje slovenskih skautov. Tabor je oddaljen 10 minut od poti v Bistrico in je pot do Tabora zaznamovana (skautska lilija in pušica).

— Kranjskogorska podružnica S. P. D. se tem potom najiskrenejše zahvaljuje, vsem onim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je miena dne 15. tm. pri koči na Gozdu prirejena veselica v vsakem oziru tako ugodno uspeła. Odbor.

— Ilirija: Čakovčič S. K. 15. t. m. — Ilirija je sklenila za 22. t. m. prijateljsko tekmo s Čakovčičem S. K. Tekma se vrši ob 18. uri na igrišču Ilirije. ČSK je eden prvih klubov hrvaške province. Že več let ima prvenstvo 5. župe Zagr. nogom. pods. Njegovi večji uspehi v letošnji sezoni so rezultati 2:3 proti komb. m. zagr. Haška, v katerem je igralo 5 Haškovič internacionalcev, 1:1 proti reški Olympiji, prtku Julijske Benečije, ki je teden dni kasneje porazila dunajskega Slovana, 2:0 proti zagrebški Sparti, 6:0 proti karloški Olympiji, ki je prejšnjo nedeljo porazila Ljubli. Primorje, itd. ČSK vzdržuje letos živahne stike tudi s slovenskimi klubi, ki so mu skoro vselej podlegli, tako n. pr. Maribor z 1:4, Rapid z 1:5, Jadran z 2:6. ČSK goji temperameno, zelo efektno madžarsko igr. ki jo je pridobil po svojih članih — visokošolci v Budimpešti. Tekma proti Iliriji je prvo gostovanje ČSK v Ljubljani. Gostje nastopijo s kompletnim I. moštvom ter bodo za Ilirijo, ki momentano ni v najsolidnejši formi, trd oreh.

Sokolstvo.

— Moški naraščaj Sokolskega društva Ljubljana priredi v soboto, dne 21. julija ob 9. zvečer na tenis-prostoru Zdraviliškega doma na Bledu telovadno akademijo.

Društvene vesti.

— Hišnim posestnikom ljubljanskimi Ker je rok za vpogled predpisa hišnolajmenskega davka za leto 1923/24 pri davčni administraciji v Ljubljani uže potekel z dne 15. t. m., se hišni posestniki ljubljanski, naj si bodo člani in nečlani Društva hišnih posestnikov, ponovno opozarjajo, da je društvo preskrbelo plačilne naloge za hišno najmarino, ki se dobe v društveni pisarni med običajnimi uradnimi urami. Ker je čas za morebitno pritožbo proti odmeri samo še do konca tega meseca, se hišni posestniki v lastnem interesu vabijo, da vsi brez izjeme pridejo po zanje napravljene plačilne naloge. — Društveni odbor.

— Društvo selmarjev za Slovenijo priredi v nedeljo dne 22. t. m. ob 16. popoldne na vrtu restavracije Novi svet veliki sestanek s pestrnim vsprejemom. Kupci in prodalci zabave in smeja se vabijo. Vstopnina 3 D.

Borzna poročila.

— Curih, 20. julija. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.—, Berlin 0.0015, Amsterdam 221.50, Newyork 5.65, London 25.90, Pariz 33.25, Milan 24.21, Praga 16.90, Budimpešta 0.06, Bukarešta 2.95, Varšava 0.004, Dunaj 0.007975, Sofija 5.30.

— Dunaj, 19. julija. Devize: Beograd 750 do 751.—, Praga 2127 do 2137, Newyork 70.935 do 71.135.—, Valute: dinar 741 do 747.—, Kc 2109 do 2125, dolar 70.560.— do 70.960.—

Dopisi.

— Iz novega mesta nam pišejo: V Zagrebu na medicinski kliniki je umrl 17. tm. znani, radi zaslug, ki si jih je pridobil za narodnost, predvsem pa še za obrtništvo velesposlovanji Fran Blažon, urar, zlatar itd., v najlepši moški dobi 43let, zapuščajoč petero otrok. Pred letom mu je po dolgi bolezni umrla soproga, zatem je obolel sam in ji je sedaj sledil. Tu je bil radi svojega vedno veselja značaj kot vrlo dober družabnik — nastopal je še do predkratkih kot nedosegljiv humorist na tukajšnjem odru v Narodnem domu — splošno priljubljen. Sodeloval je pri raznih narodnih društvih, načeloval je raznim strokovnim organizacijam, bil je dolgoleten član mestnega odbora itd. Kot takega se ga bo dolgo časa težko pogrešalo. Edina sreča za zapuščeno njegovo deco je, da je njegov najstarejši sin Gregorja izšel iz vojaškega t. m. ki je sedaj za časa njegovega vojaškega vodil očetov obrat in ker je zelo vestnega in pridnega človeka, uverjeni, da bo kot tak preselil v novo brata in še nedorasle sestre.

— Iz Stične nam pišejo: Boleznino dva sveža grobova, 9. tm. je umrl v tukajšnjem samostanu br. Fr. Drago Zupanc, ki je imel letos peti svojo sv. mašo. Bil je doma iz Brezja na Gorenjskem in bratranec ljubljanskega vojaškega kapelnika g. dr. Cerina. Podlegel je jetiki 10. julija je umrl v Hudem g. I. Suhodolec, upok. železn. stavbenik, zapustivši soprogo, bivo učiteljico, ine hčerko, gojenko III. letnika ljubljanske trgovske šole. Bil je veliki Slovan, govoreč več jezikov in jako verizan mož. Služboval je v Carigradu, v Srbiji in drugod ter si nakopal neozdravljivo bolezen — jetiko.

— 8. tm. je bilo tukaj zborovanje demokratske stranke. Poročal je g. Dr. Rape iz Ljubljane. Poslušalcev je bilo preko 40 oseb. Končno je nekdo predlagal, naj bi se vse stranke napredne misli zedinile v eno. — Po dolgem deževnem vremenu imamo sedaj že teden dni prav lepo solčno in gorko vreme, ki jako dobro upliva na poljske pridelke. Žito, ki je bilo v rasti zaostalo, se prav očividno razvija. Bog dati dobro!

— Dopis iz Dobrne pri Celju priobčuje beogradsko »Vreme«. Dopisnik opisuje krasno lego Dobrne in hvali uredbno dobriškega kopališča, predvsem pohvalno omenja vzorno čistočo, ki vlada v kopališču, dobro hrano in služno postrežbo. Poroča tudi o koncertnem večeru, ki ga je priredil tenorist ljubljanske opere Marij Simenc. O koncertu pravi: »Marij Simenc je žel za svojo lepo pesem silen aplavz in dobil več lepših poklov. Žal nam je bilo samo, da ni pel nobene srbske pesmi.« — Dopisnik poroča tudi o lepo uspehi proslavi Vidovega dne. Pri proslavi je imel govor upravitelj kopališča Alojzij Jankovič. V svojem govoru je rekel med drugim: »Priredili smo to proslavo v našem kraju, ki je oddaljen samo nekaj ur od koroske meje, daleč po prostoru od Kosova, a ne tudi po duši. V mislih smo zbrani na grobovih naših herojev, ki so prelili svojo kri za naše osvobodjenje in ujediničenje.« O nadaljni prireditvi piše: »Deca je nas ganila do solz s svojimi lepimi deklaracijami in pesmimi. Malčki so tako jasno in tako gladko izgovarjali najlepše besede — domovina! Odlični učenci IV. razreda Stanko Kramar je tako lepo označil pomen kosovske bitke, kakor tudi pomen sedanje proslave po osvoboditvi, da je zaslužil tudi več kakor odličan red iz zgodovine. Drugi mali deček je prekrasno deklariral neko pesmico tudi v srbskem jeziku. Zbor devojk in njihovih odličnih učitelj in učiteljice Belan Smid, Mara Vojgrinčeva, Toni Vorič in Berta Plešak so od peli našo državno himno tako vzorno in pristrčno, da smo se ji pridružili tudi mi ostali gostje. Godba je zaključila svečanost z veselim srbskim popevkom.«

Ulična imena in drugo.

Rajni profesor Vrhovec, zgodovinar ljubljanski, je nam nekoč rekel v šoli: »Nekaj jutra se bom zbudil in bom videl nove napise: Andrejčkovega Jožeta ulica, Aleševčeva ulica itd.« Takrat se sicer to ni zgodilo, če bi pa ta mož čez nekaj mesecev vstal iz groba, bi videl, da so dobili »svoje« ulice celo brezpomembnejši ljudje, nego sta imenovana pisatelja, ki ju je najbrže tudi on razbil za to primer, kako se pri nas v tem oziru lahkomišelnost postopa. Podobne težave pa imajo tudi drugod, se je o tem mnogo pisalo. Nedeljski »Nar. Listy« prinašajo članek dr. Fr. Machačka, ki podaja nekaj navodil, po katerih naj bi se ravnila ulična imena. Ime ulice je pravzaprav samo pripomoček za orientacijo, nima torej mnogo večje vrednosti nego odreda: Zato bi bilo najbolje, da bi ulice zaznamovali s številkami, kar bi bilo najbolj praktično: ker pa imajo imena vendarle nekaj lepšega na sebi, je prav, da jim dajemo imena, toda ime ulice mora biti v ozki zvezi z ulico samo: n. pr. bivša Špitalska ulica v Ljubljani je bila v zvezi z bivšim špitalom in je ohranila ime, oz. zgodovinski spomin. Ko špitala že davno ni bilo — s Stritarjem ta ulica nima nikake zveze in vendar nosi sedaj ime po njem. Itd. Zato zahteva dr. Machaček, da naj se:

1. imena ulic zbirajo kolikor mogoče iz starih imen, ki si jih dobili posamni kralj v mestu že pred davnim časom. To velja tudi za predmestja, kjer se razvija novo mesto. Tako se ohranijo imena n. pr. Vrtača, Prule, Pod lipo, Na skalah itd. Starih zgodovinskih uličnih imen se sploh ne sme spreminjati, ker spadajo h zgodovini mesta.
2. imena naj se zbirajo po značaju ulice: Prečna, Glavna, Dolga, Strma itd.
3. po prebivalcih: Krojaška, Čevljarška, Nemška, Židovska itd. (V Ljubljani je še mnogo imen od starih vekov. Tudi Židovska steza bi bila morala ostati.)
4. po smeri n. pr. Dunajska, Tržaška, Gosposvetska, Karlovska in po drugih sorodnih mestih.
5. po glavnih stavbah: Gledališka, Kolodvorska.

K temu bi prišla imena slavnih krajev in zgodovinskih dogodkov: Kosovski trg, Kumanovska cesta, Ruska ulica. Seveda je treba imenom primerne trge in ulice izbrati.

Kaj pa imena slavnih mož? Tu je treba pač nekoliko previdnosti, da se ne ponižuje imena, ki zaslužijo spoštovanje in da se ne osmešijo oni, ki jim ulice dele in z njimi celo mesto. V zadnem preimenovanju ulic je toliko smešnega in žalostnega, da si je s tem sedanja večina dala najlepše spridevalo. Ako že hočemo ulice uvrstit po imenih, potem je tudi tu treba zvez med ulicami in imeni. Ulica prisojena n. pr. Masaryku je naravnost žaljiva za to ime. Drugod bo zopet ime v nasprotju z ulico, ker je bila gospodom glavna stvar, da so spravili pozabljena in brezpomembna svoja imena na dan. Turjaški trg je pri nas še vsaj tako upravičen kot Markov trg. Pri takih stvareh bi šlo pač za to, da se pokaže slovenski, jugoslovanski in slovanski značaj ljubljane. Isto velja glede spomenikov. Drugod so razrešili to vprašanje tako, da so n. pr. na prazne podstavke bivših spomenikov vklesali: 28. X. 1918 ali pa: 1. XII. 1918, ali kak drug pomemben datum, oziroma: kak skupen napis borcev svobode oz. svojim žrtvam. Oni spomenik pred sodnijo, bi se dal prav primerno označiti s takim napisom, — saj je bilo na ljubljanskem sodišču zaprtih mnogo jugoslovenov. Teda ne: tja pride Krekov spomenik.

Vemo, da potoki ne pomagajo zvoniti, prav pa bi bilo, da bi to vprašanje razreševali ljudje, ki bi bili v to poklicani in jim je za čas in lepo to ljubljane, ne pa da se rešuje vse to z najožjega strankarskega stališča, ki kaže, kako malo se zavedamo odgovornosti do našega mesta, zgodovine in kulture.

Kar se tiče živih imen, sodi dr. Machaček, da sploh ne spada na ulične napise razven vladarjev. Maribor si je prihranil veliko blamažo in sitnosti, da ni svoj čas dal ulice Korošcu. O živih bi sodila šele zgodovina — zato je treba previdnosti.

Ker bodo tudi druga mesta morala preiti ali slej reševali vprašanje uličnih imen, bi bilo prav, da se v tem oziru postopa premišljeno in po pravih načelih, da ne bodo naša mesta postala tua nam in — tuicem.

Razgled na slovanskem svetu.

— Ponarejeni čeki bolgarske narodne banke. Te dni se je vršila pred sofijskim sodiščem zanimiva razprava proti ponarejalcem čekov narodne banke. Obtoženi so bili rez. gen. Tanev in trgovci Mehendžiski, Tabakov, Naidenov in umetnik Arnaudov. Iz 20istošnih čekov so ponarejali 50, odnosno 100istošne tako, da so oškodovali narodno banko za 7 milijonov levov. Ponarejanje se je vršilo na ta način, da so obtoženi s ostrim nožem zbrisali na čeku pravo vevlavo, nato pa je umetnik Arnaudov napisal na istem mestu novo vrednost. Te čeke so kupovali od narodne banke zasebniki in drugi denarni zavodi in ker so bili tako mojstrsko ponarejeni, so bili dolgo v prometu kot pristi. Izid procesa še ni znan.

— Novo zdravilišče v Bolgariji. Med črnomoškima pristaniščema Burgas in Varna se nahaja starodavno bolg. mestce Sopot, ustanovljeno v 4. stoletju pred Kr. na divnem polotoku. Ta kraj je bil do zadnjega časa ne glede na izredno prirodno lepoto zapuščen in pozabljen in šele sedaj se je začela zanimati zanj sofijska vlada. Pomol mesta hočejo spojiti z enim od obeh bližnjih otokov, kjer bo država zgradila vile, morske kopeli, ribarsko šolo itd. Podnebje v okolici in na otoku je kot nalašč za zdravilišče in le voda je slaba. Zato pa hoče mestna občina napraviti v mestu in na otoku vodovod. Zalivi so polni morskoga peska in bodo dobrodošli različnim bolnikom. Za zdravilišče v Sopotu vlada v Bolgariji že sedaj veliko zanimanje.

Poslano.

Z ozirom na notico »Mistifikacija« objavljeno v »Slovcu« z dne 17. julija 1923 št. 168 podpisana izjavljava, da sva zaradi te notice proti odgovornemu uredništvu »Slovenca« vložila tožbo.

V Ljubljani, dne 19. julija 1923.

Fabian Jazovec.

Gospodarstvo.

— Za 100 dinarjev se je dobilo dne 19. julija: 267.000 nemških mark, 75.200 avstrijskih kron, 10.000 madžarskih kron 35 češkoslovaških kron, 24.800 lir, 18 francoskih frankov, 6.05 švicarskih frankov, 4,7 šilingov in 1.06 dolarjev.

— Novaška blagovna borza 19. julija. Baška pšenica 77—78 kg. ponudba 410; nova baška, 80 kg, 2 vag. 380; baška nova 78—79 kg, 3 vag. 377—380; nova baška, 79—80 kg, 2% za 15. avgusta, 5 vag. 377,5; nova baška 78 kg, 2% primesi, 5 vag. 380; nova baška, 78—79 kg, 2%, 25% kasa, za avgust, 10 vag. 377,5; nova banatska, 1% postavno Zemun, 2 vag. 380. Baški ječmen 64—65 kg, 1 vag. 295; baški 67—68 kg, 1 vag. 300; baški 62—63 kg, 2 vag. 273. Baški oves, ponudba 315. Baška koruza, 22 vag. 302,5—305; banatska, 2 vag. 300; banatska, postavno Zenta, 1 vag. 302. Baška moka 0+, 2 vag. 642—650; 2+ ponudba 615; 3+ ponudba 540; 4+ 2,5 vag. 475—480; 5+ ponudba 415; 6+ 5,5 vag. 430. Baški otrobi v papirnatih vrečah, 2 vag. 180; isti v jutičnih vrečah, za avgust, september, 10 vagonov 150. Tendence popustljive.

— Tujski promet za čas Ljubljanskega velesejma. Ljubljanski velesejem, kateri je bil dobro organiziran priznan tudi v inozemstvu, vzbuja v celih državah veliko zanimanje; vse že nestrpno pričakuje uspeha. Pripadajočih industrijcev, trgovcev in obrtnikov k udeležbi se zaključujejo, prijavljajo se že vse, da se opozori tuje na prihodnjost. — Započela se je obširna reklamnja in propaganda za pridobitev kupcev. Javljani so skupni poseti (posebni vlaki) že iz Sarajeva, Skoplja, Vel. Bečkerek, Novoga Sada, številni obiski se pričakuje iz Zagreba, Beograda in južnih krajev naše države. — Po teh informacijah se sklepa, da pride v jeseni v dobi desetih dni ca. 60 do

80.000 tujcev v Ljubljano. Težji ogromni množini bo treba preskrbeti prenočišča, zato naj Ljubljanci pokažejo gostoljubnost in naznanijo meseca avgusta Stanovanjskemu oddelku velesejma proste sobe. — Ljubljanski velesejem bo letos najskrbneje organiziran. Ta največja manifestacija naše industrije obrti in trgovine naj najbolje izpade. — Stotisoče oče se bo divilo delu naših pridnih, delavnih rok po tovarnah in drugih podjetjih.

— Afera »Balkanske Banke«. Sodišče je predčerašnjim izdalo edikt o nasilni poravnavi v zadevi »Balkanske banke«. Za upravitelja je imenovan odvetnik dr. Srdjan Budisavljević. Prvi narok je razpisan na dan 3. oktobra t. l. Prijave se morajo izvršiti do konca septembra. Finančno ministrstvo je poslalo iz Beograda generalnega direktorja Novakovića, da pregleda poslovanje insolventne banke s stališča dejavnih predpisov. Beogradska »Politika« napoveduje, da bo v kratkem aretiran direktor Dušan Plavšić. Kakor poročajo listi, je dosedanja preiskava dogrnla, da znajo nepokrite obveznosti »Balkanske banke« 109.000 dolarjev in 325.000.

— Kakšno bo vreme za čas velesejma? Lansko leto je imel drugi Ljubljanski velesejem veliko smolo z vremenom. Ves čas je deževalo in lilo v potokih. Za letošni pravi stoletna pratika, da bo vreme — lepo in sončno. — Neki hudomušnej je svetoval, naj bi se napotili trije gospodje velesejma k sv. Petru, patronu lepega vremena, za povabilo k slavnostni otvoritvi dne 2. septembra in za zaprosili, naj Ljubljani za tisti čas priznane z v Ljubljani tako redkemu deževju.

— Trgovskim agenturam in komisijam trgovinam v okraju trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani vabi s tem vse trdke spredaj navedene stroke, da ji blagovolijo javiti predmete, s katerimi se bavi, najkasneje do dne 25. julija t. l. Te

podatke potrebuje zbornica za svoj seznam importnih in eksportnih trgov v okraju trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, ki ga bo izdala že za letošnji III. Ljubljanski velesejem in v kateri namerava uvrstiti tudi trgovske agenture in komisije trgovine z navedbo njih obratnega predmeta.

— Razdeljevanje prostorov. Prihodni teden se bo pričelo z razdeljevanjem prostorov, kar je zadnji čas. Zamudnike prijavnega roka, ki se zaključuje s 24. t. m., se bo uvrstilo po možnosti razpoložljivega mesta v skupni oddelki na glede na stroko. — Vsi, ki so se dosedaj prijavili, bodo porazdeljeni po velikih skupinah, tako da jih bo kupec, ki se za dotično blago interesira, brez truda in dolgotrajnega iskanja našel. Poleg tega je velesejski urad letos organiziral »Posredovalni oddelki za kupce«, kateri bo za borzni značaj velesejma in za dobre uspehe udeležencev, razstavljalec kot kupec velike važnosti. Vsi paviljoni so se ponovno letos prekrili, tako, da se v slučaju dežja ne bo bati, da bi voda zatekala v paviljone.

— Na bodočem praznem vzorčnem velesejmu, ki se vrši od 2. do 9. septembra, postavljen bode letos prvi poseben paviljon za prodajo izdelkov češkoslovaške in tujezemne ljudske umetnosti kakor vezanine, čipke, narodne noše, tereče, okrašeni predmeti itd. pod pogojem, da mora biti vse v resnici pristna narodna umetnost. Ponaredbe so izključene. Na to okolnost se opozarjajo prodajalci in prodajalke izdelkov narodne umetnosti v Sloveniji, ki imajo na jenskem velesejmu v zato določenem paviljonu pravico prodajati omenjene izdelke na drobno.

Glavni urednik:
RADO PUSTOLEMŠEK

Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Potrjeni naznanjamo, da je naš preljubljeni oče

Fran Arko

posesnik in bivši deželni poslanec itd.

po dolgi mučni bolezni danes ob devetih zjutraj izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se vrši v Logatcu v nedeljo popoldne.

Na Vrhniki, dne 20. julija 1923.

Rodbini Arko in Burger.

Obnovite naročnino!

Gostilna in trgovina

SE ODDA TAKOJ NA RAČUN. — Makso Kopitar, Cerkna št. 50. — Pogoj istotam. 7426

Veleprostorna klet

SE ODDA TAKOJ V NAČRTU. — I. Goljčiček, Spodnja Bistrica, Kolodvorska ulica 181. 7382

Išče se SKLADIŠČNIK,

prevodna moč, s izvestnim svetovanjem za tovarno usnjo. — Iskanje ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Usnjarski skladiščnik/7417«.

Proda se 7 odstotno državno posojilo

(Din 12.500) pod zelo ugodnimi pogoji. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 7431

Praktikant

potpuno vješt hrvatskom i njemačkom jeziku, te stenografiji i strojeopisu TRAZI SE. — Pošle us naznaku plačevanja zahteva izdati se upravi na: Brucar d. d., Bjelevar. 7418

„Kolesarji!“

Oglejte si veliko zalogo dvokoles, kompletnih, z dobro pneumatiko od Din 1800—. Tribuna F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 5153

Trgovski pomočnik

mečane stroke, dober prodajalec in izločevalnik, vojašine prost, SE SPREJME. — Prednost ima manufakturnist. JANKO KLUN, trgovina z mečanim blagom, Slovenjgradec. 7367

Kontoristinja,

samoostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena strojeopisa in stenografinja, se sprejme takoj za tovarniško podjetje v Ljubljani. Prednost imajo absolventinje slovenske trgovske šole, oziroma zmogljive z daljšo prakso. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 7430

Proda se POSESTVO

NA PRIMORSKEM. Petar Lušin, Gabrovica, p. Komen. 7348

3000 Din posojila

RABIM. — V teku enega leta vrnem 5000 Din. Ponudbe pod »3000 Din/7443« na upravo »Slov. Narod«. 7443

Treham devojku

za sve kućne poslove a koja zna samostalno kuhati. U kući su tri odrasle osobe, devojke se ne plaćaju, plaća je 800 kruna mesečno. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 7436

Išče se stanovanje

V NOVI VILI za novo poročeni par. obstoječe iz treh sob in drugih pritlikin. — Najam nino plačam za eno leto naprej. Ponudbe pod Stanovanje/7392 na upravo »Slov. Narod«. 7392

Ključavničar,

spreten, starejši, vajen izdelovanja ključavnic v dolbinah, odprtih (Maukasten) in različnih drugih, SE SPREJME. — Ponudbe pod 333/7416 na upravo »Slov. Narod«. 7416

Kunim lepa suha drva

za izvoz. Ponudbe z navedbo cene, francoski vagon, na upravo »Slov. Narod« pod »Drva/7442«. 7442

Kunim pisalni stroj

z vidno pisavo in dobro ohranjen. DVE PISALNI MIZI, ENO REGISTRATURO in STOLICE. — Ponudbe pod »Pisarniška oprema/7432« na upravo »Slov. Narod«. 7432

RENCIN MOTOR in MLATILNICO

(v dobrem stanju) UGODNO PRODA KMETIJSKO DRUŠTVO V MENGŠU radi električne napeljave. 7419

Blagajničarka

s prakso IŠČE MESTA v večji trgovini ali hotelu v Sloveniji ali na Hrvaškem; event. tudi kot pisarniška moč. — Ponudbe z navedbo plače pod »Blagajničarka/7394« na upravo »Slov. Narod«. 7394

Činovnik traži sobu

sa zajtrkom po možnosti u blizini zem. bolnice. — Ponudbe do 1. avgusta pod »Blizina bolnice/7466« na upravo »Slov. Narod«. 7466

Banatsko AJDO la

RAZPRODAJA NA VREČE IN VAGONE M. BIELIĆ, Ljubljana, Dunajska cesta 33 po najnižjih dnevnih cenah. 7455

Mesto hišnice

SE ODDA DVEMA SESTRAMA (samic), katerih ena bi bila na razpolago za dela sobarice istotam. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 7448

Mehovano sobo

IŠČE MIREN SOLIDEN GOŠPOD (tovarniški uradnik), kateri je v os odosoten, s 1 avtogastrom. — Dopisi pod »Avto/7463« na upravo »Slovenskega Naroda«. 7463

Proda se večja HIŠA

tik Trstu, zraven hiše je 1 oval lepe domane zemlje; pripravna je za zasebnika, industrijsko ali trgovsko podjetje. Posredovalci izključeni. Vprašanja na: gospa Ruz, Trst, Sp. Breg 2. 7467

Znanja želi

samoostojna damastulja s inteligentnim in karakternim gospodom radi skupnih izletov in sprehodov. — Cenjene ponudbe pod »Stučaj/7373« na upravo »Slov. Narod«. — Upoštevajo se le resne in v vsakem oziru odkrite ponudbe.

Prosta stanovanja

za več let si morejo dobiti stranke, ki na svoje stroške postavijo četrto nadstropje na hišo v središču mesta, na lepem kraju. — Resni reflektanti naj naslovijo svoje naslove na upravo »Slov. Narod« pod »Tri stanovanja/7389« v svrhu nadaljnjih pogajanj.

Iščem nosojila

100 do 125.000 Din PROTI VKNJIZBI NA POSESTVO, katero je vredno do 3.000.000.— kron, takoj poleg posestva je velika njiva in vrt. — Inventar je vreden 400.000 kron. To vsoto potrebujem za povečanje mojega obrta. — Naslov pove uprava lista. 7336

Odda se stanovanje

S TREMI SOBAMI. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 7465

Izurjenega kandidata

od avgusta naprej SI ZELI po ustnem dogovoru. — NOTAR DR. FIRBAS V MARIBORU. 7450

Pisarna in skladišče

v bližini glavnega ali državnega kolodvora SE IŠČE. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 7456

Išče se stanovanje,

obstoječe najmanj iz dveh sob in kuhinje. — Event. ponudbe pod »Iščenje/7452« na upravo »Slovenskega Naroda«. 7452

Prodaja dva konja, dobro okranjeno kočijo in dve sedli.

Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 7464

Kunim turške srečke

(do 25 komadov) po dnevni kurzal vrednosti. — Ponudbe pod »Srečke/7344« na upravo »Slov. Narod«. 7344

Dobreidna nekarija,

zraven tudi nekoliko posevov. SE PRODA. — Ponudbe pod »Ugodnost/7405« na upravo »Slov. Narod«. 7405

BAŠTOVANSTVO

»Podravnog poljoprivrednog društva u Dardi« kraj Osijeka, željeznička stanica, NUDJA svakovrsne povrće napose: ljubičice, dinje, rajčice na veliko, postavljene vagon stanica Darda, uz vrlo povoljne cijene. — Brzjav: Poljoprivreda Darda, Interurban telefon br 18. 7474

Pozor!

Kupujem stare obleke, čevlje, pohištvo i t. d.; grem tudi na dom. DRAME MARTIN, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 7462

Strojnika,

izprašanega, starejšega in zanesljivega SPREJME KOLNŠKA TOVARNA V LJUBLJANI. — Pogoj: da je dober strojni ključavničar, zmogljiv montaže, popravila strojev in orodja, električnih instalacij in polaganja akumulatorev. Stanovanje in kurjava v tovarni. Prednost imajo s kurjaškim izpitom. 7404

Košček domovine

in miren dom si želi 30 leten, resen, jugoslovenski veletrgovec v tujini. Zato išče znanja za zdravo, dobro vzgojeno, resno in značajno gospodinjico s posebnim, veseljem do trgovine; z vsaj delnim znanjem francoske ali angleščine imajo prednost, vendar se polaga na dobro srce in značaj večje vrednosti. — Dopisi, po možnosti od dobrih tet ali drugih sorodnikov, s sliko, ki se pošle neodbitno vna s dopisom vred, pod »Košček domovine/7414« na upravo »Slovenskega Naroda«. Tajnost štetna slova.

Žensko kolo

SE PRODA. Istotam se proda mlad pes (pinč). — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 7461

Moško kolo,

dobro ohranjeno, NAPRODAJ. Gostilna »Pri Levu«, Gospodarska cesta. 7479

Lepo KITARO in MOŠKO KOLO PRODAJ PO NIZKI CENI

Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 7449

Poštena gospodična

gre za strojeopisko ali korespondentino kot začelnico v kako pisarno en ali dva meseca brez plačila, da pride v prakso. Gre tudi na deželo. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 7480

Po ugodni ceni se prodaja več malo razbljenih čevljev (lakasti, rumeni, beli, sivi) št. 37 in 40. — Trg Tabor št. 3, pritličje. 7478

Stanovanje,

obstoječe iz sobe in kuhinje za družino brez otrok, za kratek čas, SE IŠČE v šiški ali neposredni bližini. — Ponudbe pod »Dobra nagrada« na: Aloma Company, anoočna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 7457

Nove vinske bačve

od 25—700 l, prečemerredna izrada, svaku količino, odmah, uz cijenu od Din 175 po hl gore;

SKLADIŠNE BAČVE

od 20—50 hl sa vratima i pasentnim zavorom, uz cijenu od Din 236 po hl gore, postavno tvornica nudja: ZAGREBAČKA TVORNIKA BAČAVA, D. D., ZAGREB. 7232

Litografični stroj

nov (Steindruckschnellpresse) kamen 80—110 cm. Zink-druckfundament po izredno niski ceni proda loco SHS. Richard R. Engelsberger, trgovec, Krško, Slovenija.

„POSEST“

realitetna pisarna Ljubljana, Poljanska cesta 12

Nudi:

Lep trgovski lokal in krasno stanovanje za 1 leto zastoj kupca manjše obrtne hiše v predmestju Ljubljane.

Išče:

proti nagradam in visokim najemninam več komfortnih stanovanj in novih hiš ter več trgovskih lokalov v središču mesta.

Kupi:

Manjša hiša s prostimi stanovanji v Ljubljani in okolici.

Hiša na prodaj.

Proda se prtična hiša v Zg. Šiški ob glavni cesti, pripravna za vsako obrt, posebno priporočljiva bi bila za pekovo obrt, ker cela občina te obrti je navezana na Sp. Šiško. Natančno se poizve Fr. Zajec, Zg. Šiška 105

Koroški lesni eksport,

ki dela poglavitno z Italijo in via mare, s prvovrstnim prodajnim aparatom išče interesne skupnosti s strogo solidno slovensko produkcijo, ki poglavirno izdeluje „travi“. Poročila in informacije na upravo Slovenskega Naroda pod Živahen promet 7409.

tehnička veletrgovina

na Novem Sadu traži radi povečanja poduzeća

kompanjona

sa odgovarajućim kapitalom. Dopisi umoljavaju se pod šifra „KAPITAL“ na Schmolka, oglasni zavod, Novi Sad, Futoški put 2.

Itala-Torino 45 HP

tipa Peking-Paris izvrsten materijal, za vožnjo gotov.

Sizaire & Naudin 20 HP

z dvema ali štirim sedeži.

Gräff & Stift, 3 tonski

s izvrstnim gumijem se prodajo

AND. JAKIL, KARLOVAC.

Encyclopédie Tchecoslovaque

Uredila

Dr. O. Butter in inž. B. Rumi.

I. zvezek

Inž. Jar. Vesely

Industrie

et

commerce

(Industrija in trgovina.)

Vezano Kš 90.—

po poštno priporočeno Kš 95.—

Ta krasno opremljena, v francoskem jeziku napisana knjiga je začetek nove, velikopotezne zasnovane enciklopedije, ki nudi močnemu natančno in popolno sliko o stremiljenju in podjetjih naše države. Prvi del, ki je pravkar izšel, obsega

240 fotografij, 16 map in nekaj barvanih prilog

in bo jako dobrodošel zlasti v industrijskih in trgovskih krogih.

Prospekti brezplačno pri vsakem knjigotraču.

Zaloga „Orbis“, Praga III, Nerudova 5.

— V Ljubljani: TISKARNA DELA V VSAKI OBČINI IN SICE: UREDNE TISKOVNE, CENICE, KOVČICE, RAČUNE, MARIJE IN ZADRUŽNE KILČICE, POSLOVNA NAZNAJLA, VARNILA, ČUKULARJE, VOŠOVNICE, ETIKETE, METVAJKA NAZNAJLA, SAVIČICE, ČASOPISE IN VSA V TISKARNO SPOSOBNOSTI DELA OKUŠNO IN ČENO. NARODNA SPREJEMA TUDI »NARODNA KILČOARNA«, PREŠERNOVA ULICA

LJUBLJANA, KNAPLJEVA ULICA 5